

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Христо Орманджиев – преподавател по Конституционно право в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св.Св. Кирил и Методий”,

член на научно жури в процедура за защита на дисертационен труд на тема:

„СЪВРЕМЕННИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ГРАЖДАНСТВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ”

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в научна област 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление: 3.6 „Право”, докторска програма „Право на Европейския съюз”

Автор: Явор Симеонов Симов – докторант в редовна формана обучение към катедра „Международно право и международни отношения” в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”

Научен ръководител: доц. д-р Гергана Василева Георгиева

1. Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите

Процедурата е открита и се провежда съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски”. Със Заповед № 179/30.01.2026 г. на Ректора на ЮЗУ съм назначен за член на научното жури. В рамките на законовия срок са представени изискуемите документи и дисертационният труд.

Докторант Явор Симов е роден на 11.10.1977 г.. През 1996 г. успешно завършва Финансово-стопанската гимназия в гр. София, като продължава своето образование и получава магистърска степен по право в Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски”. Същият е завършил и специалност „Икономика на търговията” в УНСС през 2003 година и е придобил бакалавърска степен.

Освен заниманието с научна дейност, докторантът е работил, като журналист в БНТ, в периода 1998-1999 г., като репортер, в същата теленизия от 1999 г. до 2002 година, като водещ и репортер, а през 2003 г., като репортер в Балкан българска телевизия. В периода

2005 г. – 2008 г. работи като директор на дирекция”Пресцентър и връзки с обществеността” в МВР. Има опит и в местното самоуправление, като от декември 2023 г. до момента работи като секретар на Район „Искър” при Столична община.

Дисертантът има добри познания по английски език и по немски език, което му помага и в подбора на библиографията на чужд език по настоящата дисертация.

По време на обучението докторантът успешно е изпълнил всички дейности, предвидени в индивидуалния учебен план. В съответствие с чл. 6, ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав на Република България и чл. 27 от Правилника за прилагането му, дисертационният труд трябва да съдържа *научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и да показва, че кандидатът притежава *задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания*. Съгласно чл. 27 (2) от Правилника към Закона - дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на първичното звено, в което докторантът е осъществил изследването. Констатирам, че тези законови изисквания са изпълнени. Липсват данни за плагиатство.

Дисертацията е в обем от 236 страници и е оригинален авторски труд на докторанта Явор Симов. В структурно отношение, тя се обуславя от целите и задачите на изследването. Разработеният труд се състои от увод, три глави и заключение, В приложената към дисертационния труд, библиография се съдържат 82 заглавия на български език, както и 46 източника на български и английски език, както и интернет източници. Впечатляващ е и научният апарат, който включва 206 бележки под линия и е доказателство за добросъвестност и прецизност при осъществяване на изследователската дейност.

За изпълнението на научната задача авторът се основава върху методология, включваща сравнителен правен анализ, както на националното, така и на международното право, както и на обзор на съдебната практика и научната литература. Използваните в труда общонаучни и специални методи на научно изследване не могат да не срещнат одобрение и подкрепа от страна на компетентния читател. Изложението съдържа ясно

формулирани тези, разбираеми и аргументирани твърдения, обогатени и обяснени на разбираем език от автора. Безспорно, информационните източници, като количество и качество също създават необходимата основа за формулиране на изводи и обобщения.

Авторефератът дава вярна и точна представа за представения дисертационен труд. Той се състои от четири части – обща характеристика на дисертацията (вкл. актуалност, предмет и обseg, цел, теза и задачи, методология на научно-изследователската работа, обем и структура на научния труд, както и библиография), кратко представяне на съдържанието на труда по глави, описание на приносните моменти в дисертационния труд, Четвъртата част от автореферата включва списък на представените от Явор Симов публикации – две в съавторство и три самостоятелни статии.

В увода на дисертацията се обосновава актуалността на темата, дефинира се степента на научната ѝ разработка, определят се целта и задачите, обекта и предмета на дисертацията, разкриват се методологичните и теоретични основи, източниците, обосновава се научната новост.

В Глава I, озаглавена „Концепция и основни характеристики на гражданството на ЕС” е разгледан института на гражданството в национален и европейски контекст. Разгледани са и причините за появата на гражданството на ЕС – необходимостта от засилване на интеграцията между държавите членки и създаването на транснационална правна идентичност. Отбелязано е, че европейското гражданство се дефинира като наднационален правен статус, който допълва националното и предоставя на индивидите права, като свобода на движение, работа, социални и образователни придобивки, както и участие в избори за Европейски парламент и местни органи. Поставен е акцент и върху двустепенният или многостепенният характер на принадлежността, където националното гражданство е основа за упражняване на правата на ЕС.

Отбелязан е и приносът на съдебната практика на Съда на Европейския съюз, която играе водеща роля в тълкуването и доразвиването на концепцията за гражданство на ЕС, като са посочени конкретни съдебни решения - Martínez Sala, Baumbast, Grzelczyk, Zambrano, Dano и Coman.

В тази глава е посочено и социално измерениена гражданството, която отразява стремежа на ЕС да гарантира не само формалното равенство на гражданите, но и реалния достъп до икономически и социални възможности. В този контекст е отчетена връзката между гражданството на ЕС и други политики на Съюза – социалната, здравната, образователната, както и политиката по миграция и интеграция.

Във втората глава, озаглавена „Развитие на концепцията за гражданство на Европейския съюз и практиката на съда на ЕС” е анализирана ролята на Съда на Европейския съюз (СЕС) като основен двигател за тълкуване и разширяване на гражданството на ЕС

Следва да бъде адмириран подхода на автора, който разглежда концепцията на гражданството през призмата на съдебните решения на СЕС. Същият професионално познава практиката на Съда в тази сфера и умело си служи с юридическия инструментариум. Посочени са основните съдебни решения, оказали влияние върху института на Европейското гражданство, което е придружено с обоснован юридически коментар.

Авторът, на база на своето изследване правилно посочва, че съдебната практика има **еволюционен характер**, като укрепва правната рамка на гражданството на ЕС, гарантира по-широк достъп до права и защита, и осигурява адаптивност спрямо динамичните социални и политически реалности в Съюза, както отчита и ролята на СЕС, като съществен фактор за развитието и укрепването на правата, свързани с европейското гражданство. Посредством серия от важни съдебни решения, Съдът успешно консолидира и разширява защитата на гражданите, като балансира между националния суверенитет и европейските принципи на единство и солидарност.

Глава III „Гражданството на ЕС в контекста на мигрантската криза от 2015 г., Брекзит и пандемията от COVID-19 ” разглежда съвременни кризи, като мигрантската криза, Брекзит и пандемията от COVID-19, които тестват концепцията и практиката на европейското гражданство. Авторът прави извода, че перманентните кризи изискват не само адаптиране на вътрешните политики и закони на ЕС, но и нова визия за бъдещето на гражданството на ЕС в контекста на глобализацията и новите геополитически реалности,

както и, че правата на гражданите и мигрантите трябва да бъдат защитени дори в моменти на криза, а ЕС трябва да продължи да изгражда механизми за солидарност и социална интеграция

2. Научни приноси

Споделям оценката на дисертанта за повечето научни приноси, отразени в представената справка. Част от тях допълват и допълнително поясняват съществуващи теоретични положения. В определени части анализът има безспорно оригинален характер.

Особено актуално и с приносен характер е разглеждането на европейското гражданство, което има правни, социални и политически измерения, в рамките на наднационалната интеграция.

Безспорен принос и новост в националната юридическа литература е разглеждането на европейското гражданство през призмата на практиката на СЕС. Тя е посочена, като източник, който тълкува и едновременно с това обогатява неговото съдържание, през призмата на индивидуалната казуистика.

Друг приносен момент е разглеждането на еволюцията на европейското гражданство в определен период - от действието на договора от Маастрихт до еволюцията му след договора от Лисабон.

Самият подход да бъде разгледано европейското гражданство в неговата еволюция вече има приносен характер. Докторантът Явор Симов се е справил успешно с изследването на основния дисертационен въпрос.

Приносен момент представлява и анализа на въздействието на съвременните кризи върху гражданството на ЕС, като гражданството на Съюза е разгледано комплексно в контекста на мигрантската криза от 2015 г., Брекзит и пандемията от COVID-19, и са очертани тенденции към ограничаване, трансформация и преосмисляне на отделни права. Безспорно положителен елемент в дисертацията е и анализа на действието на ЕКЗПЧОС по време на пандемията и възможностите на страните по нея за правна реакция.

3. Заключение

Дисертационният труд „Съвременни предизвикателства пред гражданството на Европейския съюз“ съдържа обобщения на сериозен научен въпрос и представлява оригинален принос в науката. Той отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представеният труд показва, че докторантът Явор Симов притежава задълбочени познания в областта на правото на ЕС, в частност относно европейското гражданство, като демонстрира качества за самостоятелни научни изследвания. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за представения дисертационен труд и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Явор Симеонов Симов.

15.02. 2026 г.

Доц. д-р Христо Орманджиев

OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Hristo Ormandzhiev – Lecturer in Constitutional Law at the Faculty of Law of the University of Veliko Tarnovo "St. Cyril and Methodius",
member of the scientific jury in the procedure for the defense of a dissertation on the topic:

“CONTEMPORARY CHALLENGES FACING EUROPEAN UNION CITIZENSHIP”

for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific field 3. "Social, Economic and Legal Sciences", professional field: 3.6 "Law", doctoral program "European Union Law"

Author: Yavor Simeonov Simov - doctoral student in full-time study at the Department of "International Law and International Relations" at the Faculty of Law and History of the South-west University "Neofit Rilski"

Scientific advisor: Assoc. Prof. Dr. Gergana Vasileva Georgieva

1. Data on doctoral studies, dissertation, abstract and publications

The procedure has been opened and is being conducted in accordance with the requirements of the Law on the Promotion of Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the South-West University "Neofit Rilski". By Order No. 179/30.01.2026 of the Rector of the South-West University, I have been appointed as a member of the scientific jury. The required documents and the dissertation were submitted within the legal deadline.

Doctoral student Yavor Simov was born on 11.10.1977. In 1996, he successfully graduated from the Finance and Economics High School in Sofia, continuing his secondary education and receiving a master's degree in law at the Faculty of Law and History of the South-West University "Neofit Rilski". He also graduated from the specialty "Economics of Trade" at the UNWE in 2003 and acquired a bachelor's degree.

In addition to his scientific activities, the doctoral candidate worked as a journalist at BNT in the period 1998-1999, as a reporter, in the same television from 1999 to 2002, as a presenter and reporter, and in 2003, as a reporter at Bulgarian National Television. In the period 2005-2008, he worked as the director of the "Press Center and Public Relations" Directorate at the Ministry of Interior. He also has experience in local government, and from December 2023 to the present, he has worked as the secretary of the "Iskar" District at the Sofia Municipality.

The doctoral candidate has good knowledge of English and German, which also helps him in the selection of the bibliography in a foreign language for this dissertation.

During the studies, the doctoral student has successfully completed all the activities provided for in the individual curriculum. In accordance with Art. 6, para. 3 of the Act on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and Art. 27 of the Regulations for its implementation, the dissertation must contain scientific or applied scientific results that represent an original contribution to science and show that the candidate possesses in-depth theoretical knowledge in the relevant specialty and abilities for independent scientific research. According to Art. 27 (2) of the Regulations to the Act - the dissertation must be presented in a form and volume corresponding to the specific requirements of the primary unit in which the doctoral student carried out the research. I note that these legal requirements have been met. There is no evidence of plagiarism.

The dissertation is 236 pages long and is an original work of the doctoral student Yavor Simov. In terms of structure, it is determined by the goals and objectives of the research. The developed work consists of an introduction, three chapters and a conclusion. The bibliography attached to the dissertation work contains 82 titles in Bulgarian, as well as 46 sources in Bulgarian and English, as well as Internet sources. The scientific apparatus is also impressive, which includes 206 footnotes and is proof of good faith and precision in carrying out the research activity.

To fulfill the scientific task, the author relies on a methodology that includes a comparative legal analysis of both national and international law, as well as a review of case law and scientific literature. The general scientific and special methods of scientific research used in the work cannot fail to meet with approval and support from the competent reader. The

presentation contains clearly formulated theses, understandable and reasoned statements, enriched and explained in an understandable language by the author. Undoubtedly, the information sources, both in quantity and quality, also create the necessary basis for formulating conclusions and generalizations.

The extended abstract provides a true and accurate picture of the presented dissertation work. It consists of four parts - a general description of the dissertation (including relevance, subject and scope, goal, thesis and tasks, methodology of the research work, volume and structure of the scientific work, as well as a bibliography), a brief presentation of the content of the work by chapters, a description of the contributions to the dissertation work. The fourth part of the abstract includes a list of publications presented by Yavor Simov - two co-authored and three independent articles.

The introduction of the dissertation justifies the relevance of the topic, defines the degree of its scientific development, determines the goal and objectives, object and subject of the dissertation, reveals the methodological and theoretical foundations, sources, and justifies the scientific novelty.

Chapter I, entitled "Concept and main characteristics of EU citizenship", examines the institution of citizenship in a national and European context. The reasons for the emergence of EU citizenship are also examined – the need to strengthen integration between Member States and the creation of a transnational legal identity. It is noted that European citizenship is defined as a supranational legal status that complements the national one and grants individuals rights such as freedom of movement, work, social and educational benefits, as well as participation in elections for the European Parliament and local authorities. Emphasis is also placed on the two-tier or multi-tier nature of belonging, where national citizenship is the basis for exercising EU rights.

The contribution of the case law of the Court of Justice of the European Union, which plays a leading role in the interpretation and further development of the concept of EU citizenship, is also noted, with specific court decisions being cited - Martínez Sala, Baumbast, Grzelczyk, Zambrano, Dano and Coman.

This chapter also highlights the social dimension of citizenship, which reflects the EU's desire to guarantee not only the formal equality of citizens, but also real access to economic and social opportunities. In this context, the link between EU citizenship and other Union policies – social, health, education, as well as migration and integration policies – is taken into account.

The second chapter, entitled “Development of the concept of citizenship of the European Union and the practice of the EU Court”, analyses the role of the Court of Justice of the European Union (CJEU) as the main driver for the interpretation and expansion of EU citizenship.

The author's approach, which examines the concept of citizenship through the prism of the CJEU's judicial decisions, should be admired. He is professionally familiar with the Court's practice in this area and skillfully uses the legal tools. The main judicial decisions that have influenced the institute of European citizenship are indicated, which are accompanied by a reasoned legal commentary.

The author, based on his research, rightly points out that the case law has an **evolutionary character**, strengthening the legal framework of EU citizenship, guaranteeing wider access to rights and protection, and ensuring adaptability to the dynamic social and political realities in the Union, as well as taking into account the role of the CJEU as an essential factor in the development and strengthening of the rights related to European citizenship. Through a series of important judgments, the Court has successfully consolidated and expanded the protection of citizens, balancing national sovereignty with the European principles of unity and solidarity.

Chapter III “EU Citizenship in the Context of the 2015 Migrant Crisis, Brexit and the COVID-19 Pandemic” examines contemporary crises, such as the migrant crisis, Brexit and the COVID-19 pandemic, which test the concept and practice of European citizenship. The author concludes that permanent crises require not only the adaptation of internal EU policies and laws, but also a new vision for the future of EU citizenship in the context of globalization and new geopolitical realities, and that the rights of citizens and migrants must be protected even in times of crisis, and the EU must continue to build mechanisms for solidarity and social integration.

2. Research contribution

I support the thesis author's assessment of most of the scientific contributions reflected in the presented report. Some of them complement and further clarify existing theoretical positions. In certain parts, the analysis is undoubtedly original.

Particularly relevant and of a contributing nature is the consideration of European citizenship, which has legal, social and political dimensions, within the framework of supranational integration.

An undeniable contribution and novelty in the national legal literature is the consideration of European citizenship through the prism of the practice of the CJEU. It is indicated as a source that interprets and simultaneously enriches its content through the prism of individual casuistry.

Another contributing point is the examination of the evolution of European citizenship over a certain period - from the operation of the Maastricht Treaty to its evolution after the Lisbon Treaty.

The very approach of examining European citizenship in its evolution is already of a contributing nature. Doctoral student Yavor Simov has successfully dealt with the research of the main dissertation question.

A useful point is also the analysis of the impact of contemporary crises on EU citizenship, as Union citizenship is examined comprehensively in the context of the 2015 migrant crisis, Brexit and the COVID-19 pandemic, and trends towards restriction, transformation and rethinking of individual rights are outlined. An undoubtedly positive element in the dissertation is also the analysis of the operation of the ECHR during the pandemic and the possibilities of the parties to it for legal response.

3. Conclusion

The dissertation "Contemporary Challenges to European Union Citizenship" contains summaries of a serious scientific question and represents an original contribution to science. It meets all the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ADSRB) and the Regulations for the Implementation of the ADSRB. The presented work shows that the doctoral student Yavor Simov possesses in-depth knowledge in the field of EU law, in particular regarding European citizenship, demonstrating qualities for independent scientific research. Due to the above, I confidently give my positive assessment of the presented dissertation and propose to the esteemed scientific jury to award the educational and scientific degree "doctor" to Yavor Simeonov Simov.

15.02.2026

Assoc. Prof. Dr. Hristo Ormandzhiev